

ความคาดหวังความช่วยเหลือของผู้สูงอายุที่มีต่อลูกวัยผู้ใหญ่ ในครอบครัวไทย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ความคาดหวังของผู้สูงอายุในครอบครัวในชนบทที่มีต่อลูกวัยผู้ใหญ่ และ 2) ประยุกต์แนวความคิดการต่างตอบแทน (Reciprocity) จากทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social exchange theory) เพื่อใช้อธิบายและเข้าใจเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือและการคาดหวังความช่วยเหลือของพ่อแม่ผู้สูงอายุและลูกวัยผู้ใหญ่ ในครอบครัวไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนทั้งหมด 100 คน จาก 50 ครอบครัว โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้สูงอายุ 50 คน และลูกวัยผู้ใหญ่ 50 คน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการจดบันทึกและบันทึกเทป ข้อมูลการถอดคำจากเทปบันทึกและการจดบันทึกทั้งหมดนำมาวิเคราะห์หาประเด็นที่สะท้อนถึงการความคาดหวังและความช่วยเหลือกันระหว่างผู้สูงอายุและลูกวัยผู้ใหญ่ในครอบครัวชนบทไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 66.0 คาดหวังความช่วยเหลือจากลูกวัยผู้ใหญ่ในด้าน 1) เวลาที่ช่วยในการดูแลร่างกายในยามเจ็บป่วย การดูแลความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ และการดูแลทางใจด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือ และ 2) เงินช่วยเหลือจากลูก ในเวลาเดียวกันผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 58.0 ได้ให้การช่วยเหลือลูกวัยผู้ใหญ่ในด้าน 1) การให้เวลาช่วยเหลืองานบ้านในหลายกิจกรรมและช่วยเหลือเลี้ยงดูหลาน และ 2) การให้ เงินหรือสิ่งของช่วยเหลือลูกวัยผู้ใหญ่

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งจากมุมมองของพ่อแม่ผู้สูงอายุและจากมุมมองของลูกวัยผู้ใหญ่ช่วยให้สามารถสรุปประเด็นหลักที่อธิบายสภาพการณ์หรือความหมายของการดูแลผู้สูงอายุตามปรากฏการณ์จริงในครอบครัว ดังเสี่ยงสะท้อนจากมุมมองของพ่อแม่ผู้สูงอายุและจากมุมมองของลูกวัยผู้ใหญ่ที่กล่าวไว้ใน 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) พ่อแม่ผู้สูงอายุสะท้อนบทบาทของตนในการช่วยเหลืองานบ้าน 2) พ่อแม่ผู้สูงอายุสะท้อนคุณค่าของตนที่มีต่อครอบครัวและความคาดหวังในอนาคต 3) การดูแลพ่อแม่ผู้สูงอายุเป็นการตอบแทนบุญคุณ และ 4) การดูแลพ่อแม่ผู้สูงอายุในครอบครัวเป็นผลจากต้นแบบที่ดีในครอบครัวและคำสอนทางศาสนา

ASSISTANCE EXPECTATION OF ELDERLY PARENTS ON THEIR ADULT CHILDREN IN THAI FAMILIES

Abstract

The purposes of this research were to study (1) assistance expectation of elderly parents on their adult children in rural Thai families, and (2) the application of Reciprocity concept from Social Exchange theory to understand expectation of assistance between elderly parents and their adult children in rural Thai families. The total of 100 samples was selected to participant in this qualitative study. The sample was multistage and purposive sampling including 50 elderly parents and 50 adult children. The researcher used in-depth interview and questionnaires. All interviews were recorded, taken notes, and transcribed. Thematic analysis was used to determine the themes that constructed assistance expectation of elderly parents on their adult children in rural Thai families. Quantitative information was analyzed using frequencies, mean, and percentages.

Research findings from quantitative data revealed that more than a half of elderly parents (66.0%) expected assistance from their adult children including 1) time help for physical and psychological support, and 2) financial support. At the same time, the elderly parents (58.0%) also spent time to support their adult children in the forms of helping with the tasks of daily living and taking care of grandchild. Qualitative data revealed four relevant main themes that reflected expectation of assistance on Caregiving between elderly parents and their adult children. First, elderly parents viewed themselves as support on the tasks of daily living. Second, elderly parents reflected the value of their support to family members and their expectation. Third, adult children viewed taking care of elderly parents as paying back sense of gratitude. Finally, adult children described taking care of elderly parents as a result of role model and religion.